

Siseministerium
Pikk 61
15065 Tallinn

Teie 25.09.2020 nr 11-1/26-1

Meie 14.10.2020 nr 4/238

Arvamuse avaldamine korralduse „Välismaalaste seaduse alusel sisserände piirarvu alla arvatavate välismaalaste 2021. aasta sisserände piirarvu kehtestamine“ eelnõu kohta

Lugupeetud Mart Helme!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Siseministeriumit võimaluse eest avaldada arvamust Vabariigi Valitsuse korralduse „Välismaalaste seaduse alusel sisserände piirarvu alla arvatavate välismaalaste 2021. aasta sisserände piirarvu kehtestamine“ eelnõu ning siseministri määruse „2021. aasta sisserände piirarvu jagunemine elamisloa taotlemise põhjuse ja elamisloa andmise aluse järgi“ eelnõu kohta. Järgnevalt esitame oma seisukohad 2021. aasta sisserände piirarvu kohta.

1. Sisserände piirarvu kehtestamine

Vabariigi Valitsuse korralduse eelnõu kohaselt on 2021. aasta sisserände piirarvuks 1315.

Kaubanduskoda peab mõistlikuks kehtestada järgmise aasta sisserände piirarv lubatud maksimummääras ehk 0,1 protsenti Eesti alalisest elanikkonnast. Arvestades tänast olukorda, kus paljudel töandjatel on hoolimata töötute arvu suurenemisest keeruline leida kohalike elanike hulgast sobivate oskuste, kogemuste ja teadmistega töötajaid, siis on igati mõistlik kehtestada 2021. aasta sisserände piirarvuks seadusega lubatud maksimaalne piirarv.

2. Sisserände piirarvu jagunemine

Siseministri määruse eelnõu kohaselt jaguneb 2021. aastal sisserände piirarv tähtajalise elamisloa taotlemise põhjuse ja elamisloa andmise aluse järgi järgmiselt:

- 1) töötamiseks etendusasutuses loominguilise töötajana etendusasutuse seaduse tähenduses on tähtajalise elamisloa töötamiseks arvestuslik piirarv ____;
- 2) erialaseks tegevuseks sportlasena, treenerina, spordikohtunikuna või sporditöötajana spordialaliidu kutsel on tähtajalise elamisloa töötamiseks arvestuslik piirarv ____;
- 3) välislepingu alusel on tähtajalise elamisloa arvestuslik piirarv ____.

2.1. Kaubanduskoda ei pea hädavajalikuks jagada järgmise aasta sisserände piirarvu siseministri määruse eelnõus sätestatud viisil. Kui Siseministeerium peab eelnõus välja toodud jaotust endiselt vajalikuks, siis ei tohiks vastavad piirarvud olla suuremad kui sel aastal. Sel aastal oli loominguliste töötajate piirarv 28; sportlastel, treeneritel ja spordikohtunikel 18 ning välislepingu alusel 10. Pigem võiksid need piirarvud olla järgmisel aastal väiksemad. Näiteks sel aastal on välislepingu alusel välja antud vaid 1 elamisluba ning viimase nelja aasta peale on kokku väljastatud sel alusel vaid 5 elamisluba. Samuti jääb see aasta suure tõenäosusega kasutamata loominguliste töötajatele ettenähtud piirarv, mille suurus on 28, kuid sellest on see aasta kasutatud vaid neli. Samal ajal on paljudel välismaalastel jäänud saamata elamisluba töötamiseks, sest vabalt jagamiseks ettenähtud piirarv täitus juba väga varakult.

2.2. Kaubanduskoda teeb ettepaneku täiendada siseministri määruse eelnõud selliselt, et tähtajalist elamisluba töötamiseks oleks võimalik teatud aja jooksul eelisjärjekorras taotleda nendel välismaalastel, kes viibivad Eestis seaduslikult ning kelle lühiajaline töötamine on registreeritud Politsei- ja Piirivalveametis (edaspidi: PPA). Lisaks võiks kaaluda täiendavate kriteeriumite kehtestamist nii välismaalasele kui ka tema tööandjale, et igal lühiajaliselt Eestis töötaval välismaalasel ei oleks õigust eelisjärjekorras elamisluba töötamiseks taotleda. Täiendavate tingimustena võiks kaaluda näiteks järgmisi tingimusi.

- Eelisjärjekorras on võimalik elamisluba taotleda vaid 2020. aasta detsembri jooksul. See tähendab, et piirarvu alla kuuluvaid vabalt jagamiseks mõeldud elamislubasid saavad selle aasta detsembris taotleda vaid välismaalased, kelle lühiajaline töötamine on registreeritud PPA-s. Kui detsembri jooksul esitatakse vähem elamisloa taotlusi kui on vabalt jagamiseks ettenähtud piirarv, siis on võimalik 2021. aastast elamisluba taotleda ka nendel välismaalastel, kes ei tööta täna lühiajaliselt Eestis.
- Välismaalase lühiajaline töötamine on registreeritud PPA-s vähemalt 2020. aasta 1. juuli seisuga.
- Äriühing, kuhu välismaalane tööle asub, on olnud Eestis registreeritud vähemalt 12 kuud ja täidetud on vähemalt üks järgmistest tingimustest:
 - äriühingul on vähemalt 65 000 eurot sissemakstud omakapitali, mille eest on Eestis soetatud ja põhivarana arvele võetud kinnisvara, masinaid või seadmeid või mille eest on tehtud investeering teise Eesti äriregistrisse kantud äriühingusse, millel on tegelik majandustegevus Eestis, või investeerimisfondide seaduse alusel loodud või asutatud investeerimisfondi;
 - äriühingu müügitulu on vähemalt 200 000 eurot aastas;
 - äriühingus töötavate isikute eest igakuiselt Eestis makstud sotsiaalmaks on vähemalt võrdne viiekordse Eesti aasta keskmise brutokuupalga suuruse tasu korral Eestis igakuiselt makstava sotsiaalmaksuga.

Kaubanduskoja ettepaneku eesmärk on võimaldada jätkata Eestis töötamist nendel välismaalastel, kes juba täna töötavad siin lühiajaliselt. Kuna hetkel kehtib üle maailma väga palju liikumispõranguid ning kolmandatest riikidest pärit kodanike jõudmine Eestisse on raskendatud, siis on mõistlik vähemalt lühiajaliselt eelistada neid

välismaalasi, kes juba täna Eestis töötavad. Selline lahendus aitab leevenda tööjõupuudust nende ettevõtjate jaoks, kes ei leia Eestist sobivate oskustega töötajat ning kelle praegune lühiajaliselt Eestis töötav välismaalane peab Eestist lahkuma, kuna Eestis töötamise lubatav maksimaalne aeg saab kohe täis. Lisaks tuleb arvestada sellega, et uute töötajate tulekuga võib kaasneda ka viiruse leviku suurenemise risk, mis on aga oluliselt madalam Eestis pikemalt viibivate isikute puhul.

Seega erisust kehtestamata võib osasid ettevõtjaid tabada tööjõukriis, mille tulemusena võivad ettevõtjatel jääda täitmata tellimused ning see vähendab ettevõtjate käivet ja eksporti ning ohtu satuvad ka kohalike töötajate töökohad. Kokkuvõttes võib väheneda riigi maksutululu ning suurenda kohalike inimeste arv, kes vajavad riigilt toetust.

2.3. Toetame põhimõtet, et siseministri määruse eelnõus ei sisaldu sisserände piirarvu ajalisi jaotusi aasta piires. Kuna Eestis on hetkel vajadus töötamiseks mõeldud elamislubade järgi suurem kui sisserände piirarv, siis ei lahenda piirarvu jaotamine näiteks poolaasta kaupa tegelikku probleemi. Muudatusel oleks hoopis negatiivne mõju nii Eesti ettevõtjatele, Eesti tööturule, välismaa töötajatele kui ka riigile. Eelnevatel põhjustel loodame, et siseministri määruse eelnõusse ei lisandu piirarvu jaotusi aasta piires.

Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja seisukohti arvesse võtta. Vajadusel oleme valmis kohtuma ja punktis 2.2 esitatud ettepanekut lähemalt selgitama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/
Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070